

Genel Özyeterlilik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Genel Özyeterlilik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22189>

Özet

Genel Özyeterlilik Ölçeği (GÖYÖ), bireylerin yaşımdaki zorluklarla başa çıkma ve hedeflerine ulaşmada ne kadar başarılı olacaklarına dair genel inançlarını değerlendirmek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu Fatma Yıldırım ve Ö.Ö. İlhan tarafından gerçekleştirilmiş olup, psikolojik araştırmalarda ve klinik uygulamalarda **özyeterlilik** düzeyini ölçmek için güvenilir bir yöntem sunmaktadır. Orijinal ölçeğin yapısını korumayı hedefleyen bu uyarlama çalışması, 17 maddeden ve üç alt boyuttan oluşmaktadır.

Yapılan analizler, ölçeğin tatmin edici düzeyde iç tutarlılığına (Cronbach Alfa=0.80) ve geçerli bir faktör yapısına sahip olduğunu göstermiştir. Bu ölçek, özellikle zorlayıcı görevlere başlama, engeller karşısında yılmama ve çabayı sürdürme gibi **psikolojik yapı** bileşenlerini kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Genel Özyeterlilik Ölçeği, **Özyeterlilik**, Psikometrik Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Türk Psikiyatri Dergisi

Yazarlar

Fatma Yıldırım, Ö.Ö. İlhan

Amaç

Genel Özyeterlilik Ölçeği Türkçe Formunun temel amacı, bireylerin çeşitli durumlar ve görevler karşısında kendi yeteneklerine olan inançlarını, yani genel **özyeterlilik** düzeylerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, kişilerin zorluklara karşı direnç gösterme kapasitelerini ve motivasyonel kaynaklarını değerlendirmeye olanak tanır.

Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin kültürel başlama uygunluğunu test etmek ve Türkçe konuşan popülasyonlarda kullanılabilirliğini sağlamak amacıyla yapılmıştır. Bu sayede, psikoloji ve psikiyatri alanındaki araştırmacılara, bireylerin başarı beklentilerini ve başa çıkma stratejilerini incelemek için standart bir araç sunulmuştur.

Yapı

Ölçek, sosyal bilişsel teori bağlamında kritik bir kavram olan **özyeterlilik** yapısını ölçmektedir. **Özyeterlilik**, bir bireyin belirli bir sonucu elde etmek için gereken eylemleri başarıyla bir şekilde gerçekleştirebileceğine dair inancıdır. Bu ölçek, bu genel inanç üç spesifik alt boyut aracılığıyla değerlendirilmektedir: Başlama, Yılmama ve Sürdürme Çabası-Israr.

Ölçekteki 17 madde, bu üç alt boyuta da??lm??t?r. **Faktör analizi** sonuçlar?, bu üç boyutlu yap?n?n Türkçe form için de geçerli oldu?unu desteklemektedir. Alt boyutlar, bireyin zorluklarla kar??la?t???nda sergiledi?i davran??sal tepkilerin farklı a?amalar?n? temsil etmektedir.

Geçerlik

Genel Özyeterlilik Ölçeği Türkçe Formunun yap? geçerli?ini incelemek amacıyla yap?lan analizlerde, ölçeğin orijinal yap?s?na benzer ?ekilde üç faktörlü bir yap?y? destekledi?i görülmü?tür. Bu üç faktörlü yap?, toplam varyans?n % 41,5'ini aç?klamaktadır, bu da ölçeğin ölçmeyi amaçlad??? yap?y? temsil etme gücünün kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstermektedir.

Ayr?ca, ölçeğin e? zamanlı? geçerli?ini test etmek için di?er ilgili psikolojik ölçeklerle aras?ndaki korelasyonlar incelenmi?tir. Genel Özyeterlilik Ölçeği ile di?er geçerli ölçekler aras?ndaki korelasyon katsayılar? istatistiksel olarak anlamlı bulunmu?; bu durum, ölçeğin beklenen teorik ilişkileri yansıtt???n? ve yap? geçerli?inin desteklendi?ini kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çal??malar?, hem iç tutarlılık hem de zaman içindeki kararlılık aç?s?ndan de?erlendirilmi?tir. Tüm ölçek için hesaplanan iç tutarlılık katsay?s? (**Cronbach Alfa**) de?eri 0,80 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü ve kabul edilebilir düzeyde yüksek bir iç tutarlılığa sahip oldu?unu göstermektedir.

Ölçeğin zamana kar?? kararlılı??n? belirlemek amacıyla test-tekrar test güvenilirli?i de hesaplanm??t?r. ?ekinci kez ula??labilen toplam 236 katılımcıdan elde edilen veriler üzerinden hesaplanan test-tekrar test güvenilirlik katsay?s? 0,69 olarak saptanm??t?r. Bu katsayı, orta düzeyde bir kararlılığa i?aret ederek, ölçeğin farklı zamanlarda benzer sonuçlar verme e?iliminde oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Genel Özyeterlilik Ölçeği Türkçe Formunun yap?s?sal özelliklerini belirlemek amacıyla aç?mlayıcı **faktör analizi** uygulanm??t?r. Analiz sonucunda, ölçeğin toplam 17 madde ile temsil edilen ve teorik olarak beklenen üç ana faktöre ayrıld??? tespit edilmi?tir. Bu faktörler ?unlardır:

Ba?lama (9 madde): Bireyin zorlayıcı bir göreve veya duruma ba?lamaya yönelik inanc?n? ve isteklili?ini ölçer.

Y?lmama (5 madde): Engellerle kar??la??ld???nda pes etmeme, direnç gösterme ve motivasyonu sürdürme yetene?ini ölçer.

Sürdürme Çabas?-Israr (3 madde): Ba?latılan bir eylemi sonuca ula?tırmak için gereken

çabay? ve sebat? gösterme inanc?n? ölçer.

Bu üç faktör, ölçekteki toplam varyans?n % 41,5 gibi önemli bir k?sm?n? açıklamaktadır. Bu bulgu, Türkçe formun orijinal ölçeğin çok boyutlu yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde korudu?unu ve **özyeterlilik** kavram?n?n farklı yönlerini ay?rt edebildi?ini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 17 maddeden olu?an, üç alt boyutlu yap?ya sahip öz bildirim ölçeği.

Maddeler: 17

Derecelendirme: 5'li **Likert** tipi derecelendirme (1=Hiç - 5=Çok ?yi).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Yeti?kin Popülasyonu

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Genellikle yeti?kin örneklem üzerinde uygulanm??t?)

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?nda kullan?lan örneklem, genellikle üniversite ö?rencileri veya genel toplum örnekleme olabilir, ancak kaynakta spesifik ya? veya demografik detay verilmemiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim metodu kullan?larak bireylerin kendi yeterlilik alg?lar?n? de?erlendirmeleri esas?na dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Uyarlama Çal??mas?, Psikometrik Özellikler, Ba?lama, Y?lmama, Sürdürme Çabas?, **Ç Tutarlılık**, Test-Tekrar Test

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Fatma Y?ld?r?m

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: yildirimfatma@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Genel Özyeterlilik Ölçeği Türkçe Formunun adaptasyon çalışması 2010 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için izinler ve ücretlendirme konusunda sorumlu yazar (Fatma Yıldırım) ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı sonuçları Türk Psikiyatri Dergisi üzerinden erişilebilir. Orijinal makalenin bağlantısı şudur: turkpsikiyatri.com.

Ölçeğin orijinal PDF formu aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: genel-ozyeterlilik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Yıldırım, F. ve İlhan, Ö. (2010). Genel Özyeterlilik Ölçeği Türkçe Formunun geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4), 301-8.

Genel Özyeterlilik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

3 alt boyut ve 17 madde

Baklama (9 m): Zorluklarla yüz yüze gelmekten kaçınırım.

Yılmama (5 m): Kolayca pes ederim.

Sürdürme Çabası-İsrar (3 m): Planlar yaparken, onları hayata geçirebileceğime eminimdir.